

राज्यातील मोठ्या प्रकल्पातून
गाळ मिश्रित वाळू/रेती
निष्कासनाबाबत

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: गौखनि/१०/प्र.क्र.४०/ख
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
तारीख: ०९.०९.२०१४

प्रस्तावना :-

राज्यात जुन २०१० अखेर पूर्णतः व अंशतः सिंचन क्षमता निर्माण झालेले ८६ मोठे, २५८ मध्यम व ३१०८ लघू असे एकूण ३४५२ प्रकल्प आहेत. पावसाळ्यात नदी, नाले तसेच ओढ्यांना येणाऱ्या पुरांमुळे पाण्याबरोबर माती, दगड, गोटे व रेती अशा अनेक बाबी वाहून येतात व त्यामुळे धरणाच्या साठवणूक क्षमतेत घट होते. धरणाच्या साठवणूक क्षमतेत घट झाल्याने राज्याच्या सिंचन क्षमतेबरोबरच जलविद्युतनिर्मितीवर विपरित परिणाम होतो.

शासन निर्णय क्र.गौखनि-१०/०५१०/प्र.क्र.२१५/ख, दि.३.११.२०१० याद्वारे गावतळी, पाझर तलाव, बंधारे यातील गाळ / माती शेतकऱ्यांनी त्यांच्या शेतात टाकण्यासाठी तसेच पारंपारिक कुंभार समाजाच्या व्यक्तीने त्याच्या व्यवसायाकरिता स्वामित्वधन व अर्ज फी न आकारता स्वखर्चाने गाळ / माती काढून नेण्यास परवानगी देण्याबाबत आदेश देण्यात आले आहेत. मात्र, राज्यातील मोठे, मध्यम व लघू सिंचन प्रकल्पातून गाळ व गाळ मिश्रित रेती/वाळू काढण्यासाठी कोणतेही धोरण नव्हते. राज्यातील मोठे, मध्यम व लघू सिंचन प्रकल्पात साचलेल्या गाळ व रेती या गौण खनिजामुळे धरणाच्या जलाशयाची क्षमता कमी होणे व त्याचा परिणाम राज्याच्या सिंचनक्षमतेवर होणे, याबाबी साकल्याने विचारात घेऊन गाळ मिश्रित रेती/वाळू निष्कासनाचे धोरण विहित करणे आवश्यक झाले आहे. असे धोरण निश्चित करण्याच्या अनुषंगाने शासनास शिफारस करण्यासाठी शासन निर्णय क्र. गौखनि-३४/०१११/प्र.क्र.४०/ख, दिनांक २५/०७/२०१२ अन्वये उपसचिव (ख) यांचे अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. सदर समितीने निर्दिष्ट विषय/मुद्द्यांचा अभ्यास करून शासनास शिफारशी सादर केल्या. समितीच्या शिफारशी शासनाने तत्त्वतः स्वीकारल्या. सदर शिफारशीच्या अनुषंगाने धोरण निश्चित करण्याच्या दृष्टीने जलसंपदा विभाग, वन विभाग व पर्यावरण विभाग यांचे अभिप्राय

घेऊन प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या विचारार्थ सादर करण्यात आला. सदर प्रस्तावावर मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयानुसार खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील प्रकल्पातुन गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासन धोरणाची व्याप्ती विचारात घेऊन सदर धोरण संपूर्ण राज्यात सर्व प्रकल्पात एकाच वेळी न राबवता, प्रथम एका मोठ्या प्रकल्पात राबविण्याचा निर्णय घेण्यात आला. त्यानुसार मेरी नाशिक या संस्थेद्वारे मोठ्या प्रकल्पांचे सर्वेक्षण करून, ज्या प्रकल्पामध्ये जास्त गाळमिश्रित वाळू/रेती साठा आढळून येईल, अशा एका प्रकल्पाची निवड करण्यात येईल. त्या प्रकल्पातील गाळमिश्रित वाळू/रेतीचे निष्कासन करण्यासाठी ई-टेंडरिंग/ई-ऑक्शनच्या माध्यमातुन लिलाव करण्यात येईल. सदर लिलावाचा कालावधी एक वर्षाचा असेल. तदनंतर या प्रक्रियेचा साकल्याने अभ्यास करून याबाबतचा अनुभव विचारात घेऊन, राज्यातील सर्वच प्रकल्पातुन गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनाबाबत सर्वकष निर्णय घेण्यात येईल. मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या उक्त निर्णयानुसार एका मोठ्या प्रकल्पात गाळमिश्रित वाळू निष्कासनासाठी खालीलप्रमाणे कार्यपद्धती निश्चित करण्यात येत आहे :-

२. गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनाबाबत निविदा प्रक्रिया :-

(१) गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासन करताना धरण सुरक्षिततेस सर्वोच्च प्राधान्य देण्यात येईल. तसेच सदर प्रकल्प जलसंपदा विभागाच्या नियंत्रणाधीन असल्याने गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनाबाबत निविदा प्रक्रियेच्या अनुषंगाने आवश्यकतेनुरूप सूचना महसूल विभागाच्या सहमतीने जलसंपदा विभागाकडून निर्गमित करण्यात येतील. संबंधित प्रकल्पाचे मुख्य अभियंता तदनुषंगाने आवश्यक कार्यवाही करतील.

(२) गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनासाठी संबंधित जिल्हाधिकारी हे प्रकल्पाशी संबंधित मुख्य अभियंता यांच्या मदतीने लिलावाची प्रक्रिया पार पाडतील.

(३) गाळमिश्रित वाळू/रेती निर्गतीसाठी लिलाव ई-टेंडरिंगच्या माध्यमातुन करण्यात येईल. त्याचबरोबर सदर लिलाव प्रक्रिया ई-ऑक्शनद्वारे पार पाडण्यात येईल. गाळमिश्रित वाळू/रेतीचे लिलाव हे प्रतिब्रासप्रमाणे करण्यात येतील.

३. लिलावापूर्वी करावयाची कार्यवाही :-

(१) उपरोल्लिखित केल्यानुसार महसूल विभागाच्या सहमतीने जलसंपदा विभागाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या सूचना लिलावाच्या अटी/शर्ती निश्चित करताना विचारात घेतल्या जातील.

(२) धरण/प्रकल्प क्षेत्रातून गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासन करताना धरण/प्रकल्पाची सुरक्षितता अत्यंत महत्वाची आहे. त्या धरण/प्रकल्पास कोणत्याही स्वरूपाची हानी पोहचणार नाही अशी अट निविदेत अंतर्भूत करण्यात येईल. तसेच कोणत्याही स्वरूपाची हानी उद्भवल्यास त्याची जबाबदारी निविदाधारकांची राहिल. या बाबी विचारात घेऊन मुख्य अभियंता यांनी आवश्यक त्या अटी व शर्ती निश्चित कराव्यात.

(३) धरण/प्रकल्प क्षेत्रातून गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनासाठी वापरावयाची यांत्रिक साधने निश्चित करून (आवश्यकता असल्यास भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणेचे अभिप्रायानुसार) त्या साधनांच्या वापराबद्दलची कार्यपद्धती विहित करण्यात यावी व निविदेत त्याचा अंतर्भाव करण्यात यावा.

(४) धरण/प्रकल्पाची साठवणूक क्षमता व उपलब्ध होणारा गाळमिश्रित वाळू/रेतीसाठी विचारात घेऊन जिल्हाधिकारी यांनी धरणाच्या सुरक्षिततेसाठी घ्यावयाची अनामत रक्कम निश्चित करावी.

४. हातची किंमत (Offset Price) निश्चित करणे :-

(१) गाळ मिश्रित वाळू/रेतीच्या लिलावासाठी गौण खनिजाचा दर महसूल व वन विभाग, अधिसूचना क्र. गौखनि-१०/१००९/ प्र.क्र.३०९/ख, दि. ११.२.२०१० अन्वये निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे किंवा राज्य शासन वेळोवेळी अधिसूचीत करील त्यानुसार हातची किंमत निश्चित करण्यात येईल.

तथापि, हातची किंमत निश्चित करताना बाजारभाव, मागणी, तसेच वाळू/रेतीची प्रत विचारात घेऊन निश्चित करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना राहतील. मात्र, हातची किंमत शासन वेळोवेळी निर्धारित करील त्या स्वामित्वधनापेक्षा कमी असणार नाही.

(२) जिल्हाधिकारी यांनी हातची किंमत निश्चित केल्यानंतर त्यास विभागीय आयुक्त यांची मान्यता घेण्यात यावी.

५. लिलावधारक/परवानाधारक यांच्यासाठी आवश्यक पात्रता व निविदा शुल्क आकारणीबाबत:-

गाळमिश्रित वाळूचे निष्कासन करण्यासाठी आर्थिक व तांत्रिक क्षमता निश्चित करणे आवश्यक आहे. या संदर्भात मुख्य अभियंता संबंधित जिल्हाधिकारी यांच्या मागदर्शनाखाली लिलावधारकासाठी पात्रता निश्चित करून त्याचा निविदेत अंतर्भाव करतील. तथापि, पात्रतेच्या अटी निश्चित करीत असताना खालील बाबी विचारात घ्याव्यात :-

(१) गाळमिश्रित वाळू/रेतीचा साठा, त्यातून गाळमिश्रित वाळूचे निष्कासन करण्यासाठी आवश्यक तांत्रिक क्षमता या बाबी विचारात घेऊन आर्थिक क्षमता विहित करण्यात येईल.

(२) नियमित आयकर भरत असल्याचा पुरावा, पॅन क्रमांक व विक्रीकर विभागाचा TIN क्रमांक असलेल्या संस्था/ व्यक्तींना लिलावात सहभागी होता येईल.

(३) लिलावाच्या निविदा भरु इच्छिणा-या संस्था/ व्यक्तींना निविदा अर्जाचे ना-परतावा शुल्क रु. २५,०००/- रोखीने भरावे लागेल.

६. गाळमिश्रित वाळू/रेती लिलावाची प्रक्रिया :-

(१) मेरी नाशिक या संस्थेने धरण क्षेत्रातून उपलब्ध होणारा अंदाजित गाळमिश्रित वाळू/रेती साठा निश्चित केल्यावर मुख्य अभियंता लिलाव प्रक्रियेच्या अटी/शर्ती निश्चित करतील.

(२) गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासन करताना धरणाची सुरक्षितता अबाधित राहावी आणि निष्कासन प्रक्रियेचे संनियंत्रण कार्यक्षमपणे करता यावे यादृष्टीने संपूर्ण धरण क्षेत्राचा लिलाव एकाच लिलावधारकास देण्यात यावा. सदर लिलावधारकास त्याठिकाणी अन्य व्यक्ती किंवा संस्थेस ठेका देण्याचे अधिकार राहणार नाहीत.

(३) लिलावाबाबतची जाहिरात राज्यातील किमान दोन प्रमुख वर्तमानपत्रात लिलावापूर्वी किमान १५ दिवस अगोदर प्रसिध्द करण्यात येईल. सदर जाहिरातीच्या प्रती संबंधित क्षेत्रीय महसूल अधिकारी/ मुख्य अभियंता यांच्या कार्यालयात सूचना फलकावर लावण्यात याव्यात. तसेच जाहिरात शासनाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावी.

(४) लिलावाच्या जाहिरातीमध्ये संबंधित धरण/प्रकल्पातून अंदाजित गाळमिश्रित वाळू/रेती साठा, प्रती ब्रास हातची किंमत, धरणाचे/प्रकल्पाचे नाव ठळकपणे नमूद करतील.

(५) धरणाच्या / जलाशयाच्या क्षेत्राची एकापेक्षा अनेक जिल्हयांमध्ये व्याप्ती असेल तर, ज्या विभागातील अधिक जिल्हयांमध्ये धरणाची / जलाशयाची व्याप्ती अधिक असेल त्या महसूल विभागाचे विभागीय आयुक्त विभागातील एका जिल्हाधिकाऱ्यावर लिलावाबाबतची जबाबदारी सोपवतील.

(६) लिलाव अंतीम करण्यापूर्वी लिलावधारकाकडून धरणाच्या सुरक्षिततेसाठी अनामत रक्कम व लिलावापूर्वी निश्चित केल्याप्रमाणे स्वामित्वधन आगाऊ भरून घेण्यात येईल.

(७) गाळमिश्रित वाळू/रेती लिलावापूर्वी संबंधित यंत्रणांचे ना हरकत प्रमाणपत्र उपलब्ध करून घेणे अनिवार्य राहिल.

(८) धरणक्षेत्रातून धरणाच्या भिंतीपासून गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनासाठी मुख्य अभियंता यांनी घालून दिलेल्या मर्यादेचे काटेकोरपणे पालन करण्यात येईल. अटी व शर्तीचे उल्लंघन होत असल्यास तात्काळ निष्कासन थांबवून सदर ठेका रद्द करण्यासाठी प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांनी शासनास सादर करावा.

७. वन राखीव क्षेत्र / प्राणी पक्षी अधिवास क्षेत्र :-

(१) धरण क्षेत्रात पक्षांचा अधिवास असल्यास, तेथे त्यांचे संरक्षण होईल याची पूर्ण खबरदारी घेण्यात येईल.

(२) निष्कासन क्षेत्राच्या सभोवतालीच्या वनक्षेत्राचे पुनःस्थापन होईल त्यादृष्टीने निष्कासन करावे, निष्कासन केलेले निरूपयोगी साहित्य वनक्षेत्रात टाकण्यात येणार नाही.

(३) राष्ट्रीय उद्यान तसेच वन्यजीव अभयारण्यात निष्कासनास परवानगी देण्यात येऊ नये.

(४) वन (संवर्धन) अधिनियम १९८० मधील तरतूदींचा भंग होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.

(५) धरणाच्या पाणीसाठ्याचा जो भाग वनक्षेत्रात असेल तेथील गाळ/रेती उपसण्यासाठी वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत केंद्र शासनाची पुर्वपरवानगी घेणे आवश्यक राहिल. मात्र, संबंधित पाटबंधारे प्रकल्पास वन (संवर्धन) अधिनियम, १९८० अंतर्गत वन जमिन वळती केली असेल आणि सिंचन वापर व पाणीसाठा क्षमता वाढविण्याच्या दृष्टीने धरणातील गाळ/वाळू काढणे आवश्यक असल्याचे जलसंपदा विभागाने प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.

८. पर्यावरण अनुमती :-

(१) केंद्रीय वन व पर्यावरण मंत्रालय अधिसूचना क्र. S.O. १५३३, दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ अन्वये पूर्व पर्यावरण अनुमतीबाबत (Environmental Clearance) आवश्यक असलेल्या बाबी निश्चित केल्या आहेत. यातील १ (a) नुसार ५ हेक्टर वा त्यावरील क्षेत्रासाठीच्या खनिज उत्खननास पूर्व पर्यावरण अनुमती घेणे आवश्यक आहे.

(२) तसेच मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक २७/०२/२०१२ च्या आदेशान्वये ५ हेक्टरखालील क्षेत्रासाठीही Minor Minerals चे Leases व त्याचे Renewal पूर्वी पर्यावरण अनुमती घेणे अनिवार्य केले आहे.

(३) त्यानुसार धरण/प्रकल्पातून गाळमिश्रीत वाळू/रेती गौण खनिजे काढणे याबाबींमुळे पर्यावरणाचे संरक्षण/सुरक्षितता राखण्याच्या दृष्टीकोनातून या बाबींकरिता परवानगी देण्यापूर्वी पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल (EIA) पर्यावरण व्यवस्थापन आराखडा (EMP) करून घेणे आवश्यक राहिल.

(४) केंद्रीय वन व पर्यावरण मंत्रालय वेळोवेळी जे आदेश निर्गमित करेल, त्यानुसार अनुमती प्राप्त झाल्याशिवाय गाळमिश्रीत वाळू/रेती निष्कासन करण्यात येणार नाही.

९. लिलावधारकाने अटी/शर्तीचे उल्लंघन केल्यास करावयाची कारवाई :-

(१) लिलावधारक संगनमत करुन शासनाच्या महसूलाचे नुकसान करण्याचा तसेच वारंवार न्यायालयीन दावे उपस्थित करणाऱ्या लिलावधारकास काळ्या यादीत (Black List) टाकण्याबाबत व लिलावात सहभागी होण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत जिल्हाधिकाऱ्यांना अधिकार असतील.

(२) लिलावधारकाने मंजूर लिलावाच्या चिन्हांकित केलेल्या एकूण क्षेत्राबाहेर गाळ मिश्रित रेती/वाळू निष्कासन केल्यास, तसेच भूजल सव्हेक्षण व विकास यंत्रणा विभागाने / महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाने/मेरी नाशिक या संस्थेने निश्चित केलेल्या खोलीपेक्षा/क्षेत्रापेक्षा जास्त उत्खनन केल्यास सदर निष्कासन अवैध निष्कासन समजून त्याच्याविरुद्ध प्रचलित नियमानुसार कारवाई करण्यात यावी. तसेच त्यांचा ठेका / परवाना रद्द करुन फौजदारी स्वरुपाची कारवाई करण्यात यावी व अनामत रक्कम जप्त करण्यात यावी.

(३) राजस्व अभिवृद्धिबरोबरच जलसाठ्यात वाढ करणे हा धरणातील गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनाचा उद्देश असल्याने लिलाव मंजूर केल्यानंतर ताबा दिल्यापासून लिलावधारकाने प्रमाणशीर गाळमिश्रित वाळू/रेतीचे निष्कासन सुरु करणे आवश्यक राहिल. लिलावधारक निष्कासन प्रमाणशीर करतो किंवा कसे याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी प्रगतीचा अहवाल घेणे आवश्यक आहे. जर लिलावधारक प्रमाणशीर निष्कासन करत नसेल तर त्याने शासनास लिलावापोटी जमा केलेल्या रकमेव्यतीरिक्त शासनाचा उद्देश पूर्ण करण्यासाठी येणारा खर्च हा दंडात्मक रक्कम म्हणून लिलावधारकाकडून वसूल करण्यात यावा. तसेच लिलाव रद्द करण्यात येऊन लिलावात भरलेली अनामत रक्कम जप्त करण्यात यावी.

(४) शासनाच्या पूर्वपरवानगीशिवाय लिलावधारकास ठेका दुसऱ्या कोणाकडेही हस्तांतरित करता येणार नाही किंवा दुसऱ्या कोणालाही चालविण्यास देता येणार नाही किंवा लिलावानंतर भागीदारही घेता येणार नाही.

(५) लिलावधारकाने त्यांना मंजूर केलेल्या क्षेत्रातून निष्कासन केले आहे, त्याबाबतचे विवरणपत्र दर महिन्याच्या १० तारखेला जिल्हाधिकारी यांना सादर करणे सक्तीचे आहे. जिल्हाधिकाऱ्यांनी याबाबतचा अहवाल महसूल विभाग व जलसंपदा विभागास प्रत्येक महिन्याच्या १५ तारखेच्या आत सादर करावा.

(६) अवैध निष्कासन / वाहतुकीची प्रकरणे उघडकीस आल्यास अशा प्रकरणी संबंधित ठेकेदार / लिलावधारक / वाहनमालक - वाहनचालक दोषी आढळल्यास त्यांच्याविरुद्ध प्रचलित नियमानुसार कारवाई करण्यात यावी. प्रचलित नियमानुसार कारवाई करताना संबंधितांविरुद्ध भारतीय दंड विधी

संहिता कलम, ३७९ प्रमाणे गुन्हा दाखल करणे, वाहन जप्त करणे, अवैध निष्कासन केलेली वाळू जप्त करून स्वामित्वधन व दंडाची रक्कम वसूल करण्याची कारवाई करण्यात यावी. तसेच गाळमिश्रित वाळूचे अवैध निष्कासन/ वाहतूक इत्यादीमुळे दंडात्मक कारवाई करताना महसूल अधिकारी / कर्मचारी यांच्यावर हल्ले होत असल्याचे निदर्शनास आल्यास व अशा ठिकाणी संघटीत गुन्हेगारीचे प्रकार आढळून आल्यास अशा संघटीत गुन्हेगारीविरुद्ध 'मोक्का' सारख्या अधिनियमान्वये कारवाई करण्याबद्दल सुध्दा विचार व्हावा.

(७) गाळमिश्रित रेती/वाळू निष्कासन व वाहतूकीसाठी जिल्हाधिकारी यांनी लिलावधारकास बारकोडींग केलेली पावती पुस्तकेच द्यावीत. प्रत्येक लिलावधारकास लिलाव मंजूर केल्यानंतर बारकोडींग असलेल्या पावत्या एकदम उपलब्ध करून न देता, दर महिन्याचे ठराविक पासेस देण्यात यावेत व दिलेले पासेस लिलावधारकाने वापरल्यानंतरच व त्याबाबतचा अहवाल सादर केल्यानंतर पुढील महिन्याचे पासेस देण्यात यावेत.

(८) ज्या लिलावधारकाचा उच्चतम देकार स्वीकारण्यात येईल त्याला संबंधीत क्षेत्राचे मेरी नाशिक या संस्थेकडून सर्वेक्षण करण्यात आले असल्यास त्यांनी निश्चित केलेल्या रकमेचा मेरी नाशिक या संस्थेच्या नावाने काढण्यात आलेला धनादेश सर्वेक्षण शुल्कापोटी लिलावाच्या दिवशी जिल्हाधिकारी कार्यालयात जमा करावा लागेल.

(९) लिलावधारकाने गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासनासाठी धरणक्षेत्राचा ताबा घेतल्यानंतर वाहतूक करण्यापूर्वी ज्या वाहनातून वाहतूक करण्यात येणार आहे याबाबतची माहिती तहसीलदार/जिल्हाधिकारी यांना दिल्यानंतर त्या वाहनाची वहन क्षमता विचारात घेऊन त्या क्षमतेप्रमाणे बारकोडींग केलेले पासेस लिलावधारकाला देण्यात यावेत. कोणत्याही परिस्थितीत वाहनाच्या वहन क्षमतेपेक्षा जास्त वाहतूक होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

(१०) गाळमिश्रित वाळू/रेती निष्कासन व वाहतूक यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या ड्रेझर्स, बोटी तसेच बार्ज यांचे नाव व नोंदणीकृत क्रमांक सुध्दा संबंधित तहसिलदारांना द्यावेत. संबंधित कार्यालयाने नोंदणीकृत असलेल्या बोट, ड्रेझर तसेच बार्जना परवानगी द्यावी.

(११) जिल्हाधिकारी यांनी गाळमिश्रित वाळूची वाहतूक करणाऱ्या ट्रकना एकाच प्रकारचा रंग देणे शक्य आहे का याबाबतची शक्यता तपासून पाहून वाळू वाहतूकीसाठी एकाच प्रकारचा रंग दिलेला ट्रक वापरण्यात येईल याबाबत लिलावधारकाशी चर्चा करून निर्णय घ्यावा.

(१२) तसेच गाळमिश्रित वाळू निष्कासनासाठी किंवा वाहतूकीसाठी नोंदणी केलेल्या बोटी, बार्ज याचाच वापर केला जाईल याबद्दल दक्षता घ्यावी. नोंदणी न केलेली बोट, ड्रेझर्स व बार्ज गाळमिश्रित

वाळू निष्कासन किंवा वाहतूक करताना आढळून आल्यास त्यांच्याविरुद्ध दंडात्मक कारवाई करण्यात यावी.

(१३) निष्कासित गाळमिश्रित वाळू/रेतीची निर्गती जिल्हाधिकारी /अपर जिल्हाधिकारी यांनी ठरवून दिलेल्या ठिकाणाहून करण्यात यावी. इतर ठिकाणाहून निर्गती होत असल्याचे आढळून आल्यास अवैध निष्कासन समजून त्यावर दंडात्मक कारवाई करण्यात यावी.

(१४) धरण सुरक्षेच्या दृष्टीने काही विपरीत कृती निदर्शनास आल्यास किंवा धरणक्षेत्राचा वापर अन्य प्रयोजनार्थ होत असल्याचे निदर्शनास आल्यास जलसंपदा विभागाचे अधिकारी सदर बाब जिल्हाधिकारी यांच्या निदर्शनास आणतील व जिल्हाधिकारी अशा प्रकरणी नोटीस देऊन ठेका रद्द करण्याच्या दृष्टीने शासनास प्रस्ताव सादर करतील. शासन याबाबत यथायोग्य निर्णय घेईल.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०९१११७०७५८३९१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मा. आ. गुट्टे)

शासनाचे उपसचिव

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव (पत्राने)/मा.मुख्यमंत्री/मा.उपमुख्यमंत्री/मा.मंत्री/ मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. सर्व विभागीय आयुक्त,
३. सर्व जिल्हाधिकारी,
४. सर्व उपविभागीय अधिकारी,
५. सर्व मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग,
६. संचालक, भूविज्ञान व खनिकर्म संचालनालय, नागपूर.
७. संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर.

९. महालेखापाल-१, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), मुंबई.
१०. महालेखापाल-२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), (लेखापरिक्षा), नागपूर.
११. सर्व मंत्रालयीन विभाग.
१२. सर्व कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१३. निवडनस्ती “ख” कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.